

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ

Μικρότερα καὶ μεγαλείτερα ρεύματα εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἔθνῶν φαίνονται εἰς στιγμάς τινας, κατὰ μακρὰς συνήθως περιόδους, εἰσρέοντα εἰς μεγάλην κοίτην. Προχωροῦν ἔπειτα δι' αὐτῆς εἰς μακρυνάς, πολὺ μακρυνάς ἀποστάσεις, καὶ αὐταὶ εἶναι αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν κατὰ πιν τοὺς λεγομένους νέους κόσμους εἰς τὴν καθόλου ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοιουτοτρόπως, ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας, τὸ 9 μὲν μόλις μετὰ Χριστόν, προοιμιάζεται διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸν Τευτοβούργειον δρυμὸν τῆς Γερμανίας τὸ μέγα ἱστορικὸν γεγονός τῆς νικηφόρου ἀντιστάσεως τῶν βαρβάρων Γερμανῶν κατὰ τῆς ἀκατασκέτου ἕως τότε προόδου τῆς Ῥώμης, τὸ ὁποῖον μετ' οὐ πολὺ ἔμελλε ν' ἀπολήξῃ εἰς τὴν κολοσσιαίαν μετανάστασιν τῶν ἔθνῶν καὶ πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καί, πολὺ ἀποτελεσματικώτερον, πρὸς τὴν Δύσιν.

Καὶ ὁμοίως, ὅλον τὸ γιγάντειον ρεῦμα τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων ἔθνῶν, τῶν σημιτῶν Βαβυλωνίων, Ἀσσυρίων, Φοινίκων, Ἑβραίων, τῶν χαμιτῶν Αἰγυπτίων, τῶν ἀρίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, τὸ ὁποῖον εἶχε διανοίξῃ τὴν κοίτην τοῦ ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Ἀτλαντικοῦ διὰ μέσου χιλιετηρίδων, ἔρχεται κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ Χριστόν ἔτη νὰ συναντηθῇ μὲ τὸ ἐκ βορρᾶ τώρα, ἐκ τῶν ἀκτῶν τῆς γερμανικῆς καὶ βαλτικῆς θαλάσσης εἰς τὴν

αὐτὴν κοίτην εἰσρεῦσαν, διὰ τὰ ἀνοίξῃ νέαν ὄλως διόλου ὁδὸν εἰς τὴν ἀέναον ροὴν τῆς ἱστορικῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος.

Χίλια δὲ ἀκριβῶς αὐθις ἔτη ἐχρηιάσθησαν διὰ τὴν ἀκατάπαυστον ἐργασίαν τῆς διαβρώσεως σκληρῶν ἐδαφῶν καὶ πετρωμάτων παντοίων, ἕως οὗ διανοιχθῆ ἡ νέα μεγάλη κοίτη τοῦ προαιωνίου ρεύματος ἀνά τὰς ἐκτάσεις τῆς οἰκουμένης ὁλοὲν πρὸς δυσμὰς καὶ τὰ βορειοδυτικὰ αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν.

Ἄλλ' ἀπὸ τὸν ἐνδέκατον ἀκριβῶς πάλιν μετὰ Χριστὸν αἰῶνα — δύναται μάλιστα νὰ εἰπῆ κανεὶς εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τοῦ νέου ἔτους 1000, ὅτε οἱ ἄνθρωποι ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὸν τρόμον τῆς ἀσφαλῶς τότε ἀναμενομένης συντελείας τοῦ κόσμου —, ἀρχίζει μία νέα περίοδος τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας, τουτέστι μία νέα παρέκτασις τῆς κοίτης τοῦ παγκοσμίου ποταμοῦ, τὰ κύματα τοῦ ὁποίου ποτίζουν σήμερα ἀκόμη τοὺς καρποφόρους ἀγρούς τῆς νέας ἀνθρωπότητος.

Καί, πιστεύω, δὲν κινδυνεύει κανεὶς νὰ θεωρηθῆ «μετὰ Χριστὸν προφήτης», ἂν προμαντεύσῃ ἀκριβῶς διὰ τὰ τέλη τοῦ νῦν αἰῶνος καὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἔτους 2000 μετὰ Χριστὸν κάποιαν ἄλλην, κατὰ τὰ ἀπὸ τοῦδε φαινόμενα κολοσσιαίαν μεταβολὴν καὶ νέαν τροπὴν πραγμάτων, ὅποια ὑπῆρξεν ἢ συντελεσθεῖσα κατὰ τὴν ὅσον οὐπω συμπληρουμένην σημερινὴν μας χιλιετηρίδα, ὅποια ἄλλως ὑπῆρξε καὶ ἡ χαρακτηρίσασα τὴν πρὸ αὐτῆς ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἀρχίσασα, ὅποια τέλος μᾶς παρουσιάζεται καὶ ἡ τῆς προηγουμένης αὐτῆς ἥτοι τῆς ἀπὸ τὸ 1000 πρὸ Χριστοῦ ἀρξαμένης —, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἡ τῆς ἔτι προηγουμένης, τῆς ἀπὸ τὸ 2000 πρὸ Χριστοῦ ἀριθμουμένης. Διότι πραγματικῶς κατὰ πᾶσαν ἀρχὴν καθεμιᾶς χιλιετηρίδος, τοῦλάχιστον τῶν γνωστῶν ὀπωσδήποτε εἰς τὴν ἱστορίαν χρόνων ἀπὸ τὸ 3000 πρὸ Χριστοῦ μέχρι σήμερον, συμβαίνουν πράγματα τὰ ὅποια εἶναι ἀποφασιστικὰ διὰ τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ πρῶτον λόγον διὰ τὸ διάστημα ὄλων τῶν ἀμέσως ἀκολουθούντων χιλίων ἐτῶν. Μήπως καὶ δι' αὐτὸ τὸ

μοιραῖον δι' ἡμᾶς ἀνατολικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον εὐθὺς μετὰ τὸ 1000 μετὰ Χριστὸν ἐτέθη διὰ τῶν Τούρκων ὑπὸ τὴν σημερινήν του μορφήν, καθὼς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπὸ ἄλλην μορφήν καθαρὸν πάλιν εἶχε παρουσιασθῆ διὰ τῶν Πάρθων καὶ κατοπιν τῶν Σασανιδῶν Περσῶν εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὴν ἔναρξιν περίου τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας, μήπως διὰ τὸ ἀνατολικὸν τοῦτο διασχλιετηρικὸν ζήτημα ὡς πρώτη ἀρχὴ δὲν τίθεται σήμερα ὑπὸ σοφῶν ἀνδρῶν ἓνα μέγα γεγονός τῆς ἱστορίας, ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, κατὰ τὸ τέλος περίου τῆς δευτέρας καὶ τὴν ἀρχὴν ἐπομένως τῆς πρώτης πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος;

Εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας δομᾶται τις αὐτομάτως οὕτως εἰπεῖν, καθὼς βλέπομεν, ἐκ τῶν γενικωτέρων φαινομένων τῆς εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας, ἐξεταζομένης καθ' ἑαυτὴν κυρίως, κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα τῶν δύο τελευταίων χιλιετηρίδων· ἀλλὰ καὶ οὐχ ἦσσαν ἐν τῷ στενῷ συνδέσμῳ αὐτῆς πρὸς τὴν ἀσιατικὴν, καθόσον ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ζωῆς τοῦ σημερινοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου ἀναδρομικῶς διὰ μέσου τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ πέραν ἔτι αὐτῶν διὰ μέσου παλαιότερων χρόνων, ἀρρήκτως συνδέεται πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν διτικωτάτων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἥτοι τῶν μεταξὺ τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Ἰράν καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης οἰκούντων, καὶ ἐκ ταύτης μάλιστα πηγάζει.

Τὰ αὐτὰ ὁμως φαινόμενα παρουσιάζει, καὶ παραπλησίαν παρατήρησιν περὶ τῶν μεγάλων χιλιετηρικῶν μεταβολῶν τῆς ἀνθρωπίνης πολιτικῆς καὶ πολιτιστικῆς ζωῆς δικαιολογεῖ, καὶ ἡ καθολικωτέρα ἀσιατικὴ ἱστορία, τοῦλάχιστον κατὰ τὰ ὄρια αὐτῆς τὰ ἐγγίζοντα πλέον ἀμέσως τὸν ἡμέτερον ἀσιατο-ευρωπαϊκόν, τουτέστι τὸν σημιτικὸν ἀσσυριοβαβυλωνιακόν καὶ τὸν χαμιτικὸν αἰγυπτιακόν ἕξ ἐνός, καὶ τὸν καθ' αὐτὸ εὐρωπαϊκόν ἥτοι ἄριον κόσμον ἕξ ἐτέρου. Διότι, ἂν καὶ περὶ τῆς Ἀπο Ἀνατολῆς μὲ ὄλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τῆς ἰδικῆς τῆς πολιτικῆς καὶ πολιτιστικῆς ζωῆς, τῆς διὰ πέντε ὡσαύτως χιλιετηρίδων διηκούσης, οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος ὅταν ἀναφερώμεθα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἔτι ζωῆς καὶ ὑπερόχως πάντοτε δρώσης ἀσιατο-ευρωπαϊκῆς καὶ ἰδίως

εὐρωπαϊκῆς (καὶ ἀμερικανικῆς ἄρα σήμερον) ἀνθρωπότητος, ὅμως μέρος αὐτῆς συνδέεται καὶ αὐτὸ πρὸς τὸν ἡμέτερον τοῦτον κόσμον ἀναποσπάτως.

Τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἀπομακρυσμένης μᾶλλον ἀπὸ ἡμᾶς Ἐνατολῆς εἶναι τὸ ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ ἀμέσως πλέον συνορευῶν πρὸς τὸν ἐγγύτατα ἡμῶν ἀνατολικὸν κόσμον. Εἶναι αἱ ἐκτεταμέναι βορειανατολικαὶ χῶραι τοῦ Ἰράν ὁμοῦ καὶ τοῦ Τουρκεστάν, αἱ ὁποῖαι ἐνῶ ἕξ ἐνὸς δι' ἀπεράντων στεπῶν ἢ ἐρήμων, ὡσαύτως διὰ κοιλάδων καὶ κολοσσιαίων ἅμα ὄρεινῶν σχηματισμῶν φέρονται πρὸς τὸν ἄλλον ἀπειροπληθῆ καὶ ἀπέραντον κόσμον τῆς Ἄπω Ἐνατολῆς τὸν κόσμον τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ Σινικοῦ κράτους, ἕξ ἑτέρου διὰ βραχυτέρων ὁδῶν διανοίγονται ὡς δι' ὀλίγων ἀνέτων βαθμίδων πρὸς αὐτὸ τὸ περιθώριον τῶν ὠραίων βαθυπεδίων τοῦ Τίγριδος καὶ τοῦ Εὐφράτου, διὰ τὰ συγκοινωνήσουν ἔπειτα δι' αὐτῶν ἀμέσως πρὸς τὴν Μεσόγειον.

Καὶ εἰς τὰς χώρας λοιπὸν ταύτας σιωπηλῶς ἐτοιμάζονται καὶ ἀποτόμως ἔπειτα ἐμφανίζονται γεγονότα, τὰ ὁποῖα παραλλήλως πρὸς τὰ ταυτοχρόνως συμβάντα εἰς τὸν ἀσιατοεὐρωπαϊκὸν καὶ τὸν καθ'αυτὸ εὐρωπαϊκὸν κόσμον—ἀν καὶ ὅλως διόλου ἀσχέτως πρὸς αὐτὰ—παρουσιάζονται ὡς ἀπαρχὴ κολοσσιαίων χιλιετηρικῶν μεταβολῶν, τούτων ὅμως στενωτάτα πλέον συνδεομένων πρὸς τὴν κατόπιν πορείαν τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ λοιποῦ ἀσιατικοῦ ἐν γένει, ἀλλ' ὅπερ ἡμᾶς ἰδίως ἐδῶ διαφέρει, τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πρὸ πάντων καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ συνδεομένου δυτικοῦ ἀσιατικοῦ κόσμου.

Ἀκόμη εἰς τὰ 1000 περίπου πρὸ Χριστοῦ ἀνάγουσιν ἡμᾶς τὰ ἀσιατικὰ χρονικὰ εἰς γεγονότα ἱστορικά, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν μίαν σπουδαίαν φάσιν τῆς προαιωνίας ἀναμφιβόλως πάλης μεταξὺ δύο ὅλως ἀνομοίων καὶ ἀντιθέτων γειτονικῶν ὁμάδων φυλῶν εἰς τὰς μεταξὺ τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἀσίας χώρας.

Εἰς τὰς χώρας ταύτας τὰς ἐκτεινομένας ἀνατολικῶς τῆς Κασπίας θαλάσσης πρὸς τὴν Ἀράλην λίμνην καί, πέραν τοῦ εἰς αὐτὴν σήμερον χυνομένου ποταμοῦ Ὠξου (τουρκιστὶ Ἀμου-Δάρια), πρὸς τὸν Ἰαξάρτην (Συρ-Δάρια) ἐφάπτονται

ἀλλήλων τὰ σύνορα ἕξ ἑνὸς τῶν νοτιῶς εἰς τὸ Ἰράν κατοικούντων, ἀνατολικώτερον δὲ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας προχωρησάντων Ἀρίων λαῶν, καὶ ἕξ ἑτέρου τῶν ὄλων διόλου ξένων πρὸς αὐτοὺς φυλῶν τοῦ βορείως καὶ βορειανατολικῶς τῆς εἰρημένης γραμμῆς Κασπίας - Ἀράλης - Ὠξου - Ἰαξάρτου ἐκτεινομένου ἄχανοῦς τουρκο-μογγολικοῦ κόσμου.

Σκληρὰ πάλη πρέπει νὰ διεξήχθη ἐδῶ ἀπὸ παναρχαίων, ἐντελῶς σκοτεινῶν διὰ τὴν ἱστορίαν περιόδων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, μεταξὺ τῶν ἐκ τῶν στεπῶν καὶ τῶν ἐρήμων ἐκχυνομένων τουρκο-μογγολικῶν φυλῶν καὶ τῶν Ἀρίων τοῦ πλουσίου Ἰράν. Ἐκεῖνοι ἦσαν ἄστεγοι νομάδες, ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἀδιακόπως πλανώμενοι, ἄκρως σκληραγωγημένοι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς χώρας καὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς των, ἄγριοι δὲ τὴν μορφήν, τὴν ψυχὴν καὶ τὴν δίαίταν. Οἱ Ἰράνιοι τοῦναντίον κατόικουν πλουσίας δάσεις, γονίμους καὶ ἀνθηροῦς πολλάκις τόπους, καὶ καθόλου διῆγον τὸν βίον τῶν σταθερὰς πλέον οἰκίσεις ἀποκτησάντων, εἰς τὴν ἡμέρωσιν καὶ τὸν πολιτισμὸν προσηγμένων ἀνθρώπων. Τοιοῦτοτρόπως ἀδιάκοπος ἀπέβαιναν ὁ ἀμείλικτος ἀγὼν μεταξὺ τῶν πλεονεκτικῶν πάντοτε βλέμματα πρὸς τοὺς εὐτυχεῖς γείτονας ῥιπτόντων ἀρπακτικῶν, αὐτὸ τοῦτο ληστρικῶν νομάδων καὶ τῶν ὑπὲρ οἰκιῶν καὶ πλουσιῶν κτήσεων ἀνταμυνομένων Ἰρανίων.

Αἱ παρ' Ἡροδότῳ εἰδήσεις περὶ Σκυθῶν, τῶν τουραίων Μασσαγετῶν καὶ Σακῶν ἴτοι τῶν προγόνων τῶν νεωτέρων Τούρκων, καὶ αἱ ἱστορικαὶ πλέον παρ' αὐτῷ παραδόσεις περὶ τῆς ἐπιδρομῆς καὶ τῶν Κιμμεριῶν ἀκόμη εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τῶν πληρωσάντων αἷματος καὶ ὀλέθρου πᾶσαν τὴν δυτικὴν Ἀσίαν ἀγρίων Σκυθῶν ἴτοι Οὐνῶν, ἄρα Μογγόλων, ὀλίγον μετὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς πρώτης πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος, δίδουσι πάντως μίαν ἰδέαν περὶ τῶν γεγονότων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφερόμεθα ἐνταῦθα. Τὰ ἴδια δὲ πάλιν γεγονότα, διὰ τῶν ἐπιγόνων τῶν μογγολικῶν ἐκείνων Σκυθῶν, ἴτοι διὰ τῶν Οὐνῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας, ἐπανελήφθησαν τέσσαρας αἰῶνις μετὰ Χριστόν. αἰῶνας εἰς τὴν Ἀσίαν βεβαίως πάλιν τὸ πρῶτον, εὐθύς ὅμως κατόπιν καὶ εἰς πᾶσαν συνάμα τὴν

ἀνατολικήν, νοτιανατολικήν καὶ τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην μέχρι τῆς καρδίας τῆς Γαλλίας καὶ τῆς βορείας Ἰταλίας.

Περὶ τὰ ἔτη τέλος ταῦτα, ἦτοι τὰ 400 περίπου μετὰ Χριστόν, τουρκικὴ ὡσαύτως ὀρδῆ, οἱ λεγόμενοι Οὐνοὶ Ἐφταλίται, εἰσέβαλον εἰς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰαξάρτου ἱρανικὴν χώραν, τὴν πέραν ἐπομένως τοῦ Ὠξου, ὅπου ἔκειντο τὰ Μαράκανδα τῆς πορείας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦτοι ἡ μεγάλη καὶ σπουδαιοτάτη Σαμαρκάνδη τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων, καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια ἢ Ἐσχάτη, τὸ σημερινὸν Χορζένδ, καθὼς καὶ εἰς τὴν παλαιὰν ἱρανικὴν ἐστίαν τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ὠξου Βακτριανὴν μὲ τὴν Ἀορνον αὐτόθι Πέτραν τῆς πορείας τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν πρωτεύουσαν Βάκτρα, τὸ κατόπιν Βάλχ. Μόλις ὀλίγον πρωτίτερα, τὸ 385, εἶχον διαλύσῃ ἐνταῦθα οἱ Οὐνοὶ οὗτοι τὸ μέγα κράτος τῶν Ἰνδοσκυθῶν κατακτητῶν, τῶν εἰς τὰ παλαιὰ κινεζικὰ χρονικὰ ἐμφανιζομένων ὑπὸ τὸ ὄνομα Γιουέτσι. Οἱ Οὐνοὶ Ἐφταλίται ἦσαν τέλειοι Οὐνοὶ, ἀποβάντες διὰ τὴν Ἀσίαν ὅτι διὰ τὴν Εὐρώπην ταυτοχρόνως ὑπῆρξαν οἱ Οὐνοὶ τοῦ Ἀττίλα, ἀληθινὴ δηλαδὴ μάστιξ τοῦ Θεοῦ.

Τοιοιτοτρόπως εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης μετὰ Χριστόν χιλιετηρίδος συμπύκνουν τὰ δύο κεφαλαιώδη διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀσιατο-ευρωπαϊκῆς ἱστορίας γεγονότα, τῆς ἱστορίας δηλονότι τοῦ σπουδαιοτάτου τμήματος τῆς καθ' ὑπερέραν ἔννοιαν πολιτισμένης ἀνθρωπότητος.—Μόνον δὲ ἐν παρόδῳ καὶ μόνον διὰ τοὺς περιλαμβάνοντας μὲ ἐν βλέμμα καὶ εἰς ἐν ἀδιάσπαστον ὅλον ὅλα τὰ μεγάλα φαινόμενα τῆς ἱστορίας χιλιετηρίδων ἃς ἀναφέρω ἐνταῦθα καὶ τὸ ὅτι καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀκριβῶς καιροὺς, τὸ ἔτος 484 μετὰ Χριστόν συνήλθον εἰς μίαν πολυπληθῆ σύνοδον ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἐπίσκοποι τῆς τότε μεγάλης ἱρανικῆς Δυνάμεως, τῆς Περσίας, καὶ ἠσπάσθησαν τὸν Νεστοριανισμόν. Θλιβερώτατα ἀποτελέσματα διὰ τὸν χριστιανισμόν τῆς Ἀσίας ἔσχε τότε τὸ οὕτω ἀνοιχθὲν ἀγεφύρωτον πλέον καταστὰν χάσμα μεταξὺ Νεστοριανισμοῦ καὶ Μονοφυσιτισμοῦ ἕξ ἐνός, τῆς Ὁρθοδόξου δὲ ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου ἕξ ἐτέρου. Ἄλλ' ὁ Νεστοριανικὸς χριστιανισμὸς ἠκτινοβόλησε τότε εἰς ὅλην τὴν

Ἀσίαν καὶ — διὰ μίαν φεῦ! μόνον στιγμὴν — προσηλύτισε τὸν τουρκομογγολικὸν κόσμον, εἰσδύσας νικηφόρος καὶ μέχρι τῆς Κίνας ἀκόμη. Συγχρόνως δὲ εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ ἀναπτύσσεται τότε εἰς τὴν ἑγγὺς Ἀσίαν μία νέα σημιτικὴ χριστιανικὴ λογοτεχνία, ἡ συριακὴ, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἀραμαϊκῆς φυλῆς ἐκλόνησεν ἐκ βάθρων τὸν ἕως τότε εἰς τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Συρίαν ἐπικρατοῦντα ἑλληνισμὸν μέχρι τοῦ νὰ ἐκθρονίσῃ αὐτὸν ἐν τέλει ὄλως διόλου διὰ τοῦ μονοφρουσιτισμοῦ καὶ ἐκ τῶν μεγάλων του ἐκείνων ἐστιῶν, χάρις εἰς μίαν στενόκαρδον ἐκκλησιαστικὴν καὶ μίαν ἀμβλυωποῦσαν κρατικὴν πολιτικὴν τοῦ Βυζαντίου. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἐπιδέχονται ἐδῶ ἄλλην μνειάν.

Τὰ κεφαλαιώδη, ὅπως προεῖπα, γεγονότα τὰ συμπίπτοντα εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης μετὰ Χριστὸν χιλιετηρίδος εἶναι ἡ ἀναστίτως τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ ἀναδημιουργία αὐτῆς διὰ τῆς προελάσεως τῶν γερμανικῶν φυλῶν πέραν τοῦ Ρήνου καὶ ὁμοίως ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων καὶ τοῦ μακροτάτου ροῦ τοῦ Δουνάβεως, ἕξ ἄλλου δὲ ἡ βαρεῖα ἐπίθεσις τῶν Τουρκομογγόλων εἰς τὰς παλαιὰς ἰρανικὰς χώρας. Ἡ σημιτικὴ αὕτη προέλασις τῶν ἀγρίων νομάδων ἠνάγκασε καθὼς εἰς τὴν πρώτην πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδα τοὺς Ἀχαιμενίδας κυρίαρχους τῆς Ἀσίας, οὕτω κατόπιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης μετὰ Χριστὸν καὶ ἐπανειλημμένως ἔπειτα μέχρι τοῦ τέλους αὐτῆς τοὺς ἀλλεπαλλήλους διαδόχους ἐκείνων, τοὺς Ἀρσακίδας, τοὺς Σασανίδας καὶ τέλος τοὺς Ἀραβας Ἀββασιδῆς, νὰ φέρωσι τοὺς στρατοὺς των μέχρι τοῦ Ἰαξάρτου ἢ ἐπὶ τοῦ Ὠξου, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Τούρκους κατακτητὰς ἀπὸ τὸ νὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὸ Ἰράν καὶ τοιουτοτρόπως ἀνοίξουν ἀκολούθως εὐκόλον τὸν δρόμον των εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ Τίγριδος καὶ Εὐφράτου καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Συρίας.

Ματαίως ὅμως ἐπὶ τέλους καὶ αὐτοὶ ἠγωνίσθησαν, καθὼς ματαίως εἶχαν δοκιμάσῃ ἐπανειλημμένως ν' ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν τελικὸν σκοπὸν των οἱ Ρωμαῖοι τοὺς Γερμανοὺς ἐν ἀρχῇ τῆς χρονολογίας ταύτης, κατὰ τὰ τέλη δηλαδὴ τῆς πρώτης πρὸ Χριστοῦ καὶ τοὺς πρώτους δύο αἰῶνας τῆς

πρώτης μετὰ Χριστὸν χιλιετηρίδος. Καὶ τὰ κρίσιμα ἔτη μοιραίως πλέον καταφθάνουν διὰ τὴν Ἀνατολὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ τμήματος τούτου τῶν χρόνων, κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ δεκάτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἑνδεκάτου.

Ἐγγὺς δηλαδὴ εἰς τὰ 1000 μετὰ Χριστόν, ὀλίγα μόνον ἔτη πρωτίτερα ἢ ὀλίγα μόνον ἀργότερα, ὅλα τὰ πράγματα εἰς τὸν τότε δυτικὸν εὐρωπαϊκόν, ὁμοίως εἰς τὸν ἀνατολικὸν εὐρωπαιο-ασιατικὸν καὶ εἰς τὸν ἐγγύτατα καὶ παραμεθορίως αὐτοῦ ἀσιατικόν, τείνουν εἰς νέας μεταβολὰς καὶ διαμορφώσεις χιλιετηρικός.

Διότι εὐθὺς μετὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀρχίζει ἡ μεταμεσαιωνικὴ περίοδος τῆς διὰ τῶν κατακτητικῶν γερμανικῶν φυλῶν προηγουμένως ἀνακαινισθείσης δυτικῆς καὶ κεντρικῆς Εὐρώπης, ἡ περίοδος τοῦ νέου εὐρωπαϊκοῦ κόσμου. Πραγματικῶς ὅ,τι ὑπάρχει σήμερον εἰς τοῦτον τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον ἀποτελεῖ καθ' ὅλην τὴν κοινωνικὴν, πολιτικὴν καὶ ἐν γένει πολιτιστικὴν του πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν μίαν ἀδιάσπαστον συνέχειαν τῶν κατὰ τὸν ἑνδέκατον ἤδη αἰῶνα παρουσιασθέντων φαινομένων. Τότε δὲ συνέβη ὥστε καὶ τὸ παλαιὸν ἑλληνορωμαϊκὸν καὶ τὸ ἐκ βορρᾶ ἔνωρις ἐκκινήσαν ἱστορικὸν ρεῦμα νὰ εὐρεθοῦν τελείως πλέον ἠνωμένα εἰς τὴν νέαν πλατυτάτην των κοινὴν κοίτην.

Ἐξ ἄλλου εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς οἰκουμένης, εἰς τὸ μεταίχμιον τῆς δυτικῆς καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, αἱ δύο μεγάλαι παλαιαὶ φυλαί, οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἄραβες, αἵτινες ἐσχάτως εἶχαν καταλάβῃ ἰσχυροτάτην πολιτικὴν θέσιν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ δημιουργήσῃ ἓνα ὑψηλὸν μουσουλμανικὸν πολιτισμόν, μὲ ὑπέροχον ποίησιν, ἐπιστήμην καὶ τέχνην, εὐρίσκοντο εἰς ἀτονίαν πλέον καὶ παρακμὴν καὶ προφανῶς ἦσαν ὄριμοι διὰ νὰ παραχωρήσουν τὴν κυριαρχικὴν ἀνὰ τὰς ἀπεράντους των χώρας θέσιν εἰς τὸν πρῶτον δυνατὸν ἀνταγωνιστήν, ἃν ἐτύχαιεν οὗτος κατὰ τὸ σύνθηρες ἀνθρώπινον πεπρωμένον ἀπροόπτως νὰ παρουσιασθῇ.

Εἰς τὸ μέσον τέλος τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων ἐσχατιῶν τοῦ τότε κόσμου, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Εὐρώπης μὲν στηριζόμενον, ἀλλ' ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀσίᾳ στερεὰ ἰδρυμένον Βυζαντηνὸν

κράτος, ένα λαμπρόν και ένδοξον παρελθόν πέντε-ἕξ εκατονταετηριδῶν εὐρίσκετο σχεδὸν εἰς τὸ τέλος του. Αἰροῦ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του; τὸ 1025, ὁ ἡρωϊκός, ὁ τέλειος πραγματικῶς ὡς ἄνθρωπος καὶ μέγας ὡς μονάρχης Βασίλειος, εἰς τὸ Βυζάντιον ἐπλεόνασεν ἡ ἠθικὴ ἀβλιότης καὶ ὑπερίσχυσεν ἡ εὐτέλεια. Δύσκολον ἦτο ἐπομένως νὰ προῦδῃ κανεὶς τότε ἀσφαλῶς ἂν ἡ ἐπισκοπισθεῖσα ἐπὶ μικρὸν παλαιὰ δόξα ἔμελλε πάλιν νὰ ἀναλάβῃ μετ' ὅλην τῆς τὴν συνηθισμένην λαμπρότητα, ὡς κατὰ κανόνα συνέβη τοῦτο ἐπανειλημμένως πρωτίτερα εἰς τὸν μεγάλον καὶ ἰσχυρὸν κόσμον τοῦ Βυζαντίου, ἢ ἂν τὸ νῆμα τῆς λαμπρᾶς τύχης του ἔμελλε ὑπὸ ἀτρέπτου τινὸς δυνάμεως νὰ κοπῆ διὰ ποντός. Συνέβη ὅμως δυστυχῶς, παρὰ πᾶσαν μάλιστα δικαίαν ἐλπίδα, τὸ δεύτερον. Ἡ ἀμετάτρεπτος μοῖρα κατέφερε τὸ ἰσχυρὸν τῆς κτύπημα ὀλίγα μόνον ἔτη ἀργότερα.

Διότι τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀκριβῶς τελεῖται εἰς τὴν ἀσιατικὴν ἔσχατιάν τῆς παλαιᾶς οἰκουμένης ἓνα μέγα γεγονός, τὸ ὁποῖον καταπληκτικῶς ἔμελλε νὰ ἐπιδράσῃ εἰς τὰς τύχας αὐτῆς δι' ὅλους τοὺς ἔκτοτε διαρρέυσαντας δεκαετητεῖα αἰῶνας,—ἀλλ' ἔξακολουθητικῶς καὶ διὰ τὸν παρόντα ἀκόμη, πῶς μὲ τόσον τρομακτικὰ φαινόμενα διὰ τὴν χθὲς καὶ τὴν σήμερον καὶ ἀσφαλῶς καὶ τὴν αὔριον, μόλις ἤρχισε διατρέχουσα ἡ ἀνθρωπότης. Τοῦτο εἶναι τὸ ἕξ ἀνατολῶν ἄλλην μίαν φορὰν, ἔντὸς τοῦ μεγάλου κύκλου τῶν ὁμοίων ἢ ἀναλόγων συμβάντων, εἰσεῦσαν εἰς κολοσσιαίας ἐκτάσεις κοίτην νέου ρεῦμα τῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν.

Οἱ μεγάλοι ποταμοὶ δὲν ἐξέροχονται ἐκ τῶν πηγῶν των μεγάλοι. Ἀλλ' εἰς ὀλίγην ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν διακρίνεται ἤδη τὸ πρῶτον θελὸν καὶ βαθὺ των κῆμα, τὸ ὁποῖον μετὰ καταπληκτικὸν μεγαλεῖον μέλλει τάχιστα ἔπειτα μεταξὺ ἰννηλῶν ὄρεων νὰ πλατύνῃ τὴν κοίτην του εἰς βαθείας κοιλάδας.

Καὶ τῆς ἱστορίας τὰ ρεύματα ἔχουν ὁμοίαν μορφήν.

Ὁ τουρκο-μογγολικὸς κόσμος εἶδομεν ἀπὸ ποίων ἀπωτέρων χρόνων εὐρίσκετο εἰς τὰ μεθόρια τοῦ Ἰουρικού ἔθους εἰς κάθε στιγμὴν νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν εὐδαίμονα χώρας τούτου, παρουσιαζόμενος οὕτω κατὰ τινα τρόπον ὡς νέος

παράγων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ διήλασε τὰς χώρας ταύτας καθὼς καὶ τὰς γειτονικὰς αὐτῶν τῆς πρόσθεν Ἀσίας πολλάκις, ἂν καὶ ὡς θύελλα μόνον καταστρεπτικὴ μὲν, πάντοτε ὅμως παροδική.

Τώρα, ἐν ἀρχῇ τοῦλάχιστον, μόλις φαίνεται ὁ τουρκο-μογγολικὸς οὗτος κόσμος κινούμενος.

Ἄλλὰ τὸ κατόρθωμά του παρουσιάζεται εἰς αὐτὰς τὰς πρώτας κινήσεις του τόσον ἐπιτυχές, ὥστε αἱ πρώται ἐπιτυχίαι του νὰ σημάνουν ἀμέσως καὶ τὸ τέλος τοῦ ὅλου. Διότι τὰ πάντα καθὼς φαίνεται ἦσαν τότε τοιαῦτα, ὥστε τὰ πράγματα νὰ γίνουν ὅπως ἔγιναν, δηλαδὴ μοιραίως, καθὼς συνήθως λέγομεν, καὶ κατά τινα σκληρὰν μὲν τύχην διὰ τὸ πάσχον μέρος, ἀγαθὴν δὲ διὰ τὸ εὐτυχοῦν, ἂν καὶ πραγματικῶς τὸ μοιραῖον τοῦτο εἶναι ἢ βαθυτέρα μόνον τῶν πραγμάτων ἀνάγκη, τουτέστι ὠρισμένα αἴτια αὐτῶν καὶ εὐνοϊκαὶ ἐνταντῶ καιρικαὶ οὕτως εἰπεῖν περιστάσεις ὥστε ἕξ ἀμφοτέρων νὰ γεννηθοῦν, ὡς συμβαίνει εἰς πᾶσαν γένεσιν καὶ νέαν παραγωγὴν, ὠρισμένα ἀποτελέσματα, ἢ νὰ προκύβουν ὠρισμένα νέα παραγόμενα. Τὸ τυχαῖον ἄρα καὶ μοιραῖον, ἀνθρωπίνως ἐννοεῖται καὶ τοῦτο λεγόμενον, κεῖται μόνον εἰς τὰς ὠρισμένας καιρικὰς ἤτοι τὰς ἀπαιτούμενας συνεργοὺς περιστάσεις, διότι καὶ αὗται ὑπ' οὐδεμιᾶς τυφλῆς τύχης καὶ μοίρας διέπονται, ἀλλὰ κεῖνται εἰς τὴν κανονικὴν καὶ εἰς νόμους ὑποτεταγμένην τάξιν τῶν πραγμάτων εἴτε τῶν φυσικῶν εἴτε τῶν ἱστορικῶν.

Αἱ καιρικαὶ δὲ αὗται οὕτως εἰπεῖν, ὅπως λέγομεν διὰ τὴν φύσιν, ἤτοι αἱ ἀπαιτούμεναι συνεργοὶ περιστάσεις, ὅπως θὰ ἐλέγαμεν διὰ τὴν ἱστορίαν, εἶδαμεν πόσον εὐνοϊκαὶ ἦσαν διὰ τὴν νῦν ἔκβασιν τῆς ἀδιακόπου ἐκείνης καὶ προαιωνίας μᾶλλον προωθήσεως τοῦ τουρκομογγολικοῦ κόσμου καὶ πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν, ἀλλ' ὅπερ ἐδῶ εἰς ἡμᾶς ἀφορᾷ, πρὸς νότον ἰδίως καὶ πρὸς δυσμᾶς. Ὁ ἀντίπαλος ἱρανικὸς, καθὼς καὶ ὁ ἀμέσως εἰς τὴν γραμμὴν τῆς ἐφεδρείας οὕτως εἰπεῖν μετ' αὐτὸν τεταγμένος σημιτικὸς δὲν ἦτον ἱκανὸς πλέον ν' ἀντιτάξῃ εἰς ἐκείνον τὰς δυνάμεις τῶν πρῶην ἀλληλοδιαδόχων, ὡς προαναφέραμεν, κυριάρχων τῆς Ἀσίας

εἰς τὴν μεθόριον γραμμὴν. Πέρσαι καὶ Ἄραβες ἐξηκολούθουν νὰ παράγουν φιλοσόφους καὶ συγγραφεῖς, ποιητὰς ἐξόχους καὶ καλλιτέχνας, ἐμπόρους μεγάλους καὶ βιομηχάνους μεγάλους καὶ τεχνίτας, ἀλλ' ὄχι πλέον ἢ σχεδὸν ὄχι πλέον καὶ στρατιώτας συγχρόνως. Ἡ τάξις τῶν εὐγενῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς κοινωνίας ταύτας ἐνόσει καὶ τὰ πλήθη ὑπενόμει, προκαλῶν ἀδιακόπως στάσεις καὶ ταραχάς, ὁ κομμουνισμός, ἄγριος μάλιστα καὶ καταστρεπτικός, ὅστις πολὺ παλαιότερα ἐνεφανίσθη εἰς τὸν κόσμον παρ' ὅσον κοινῶς νομίζομεν, οὔτε εἶναι εἰδικὸς κατ' ἐξαιρέσειν καρπὸς τοῦ νεωτέρου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς τὸν ἐν τρίτῃ δὲ γραμμῇ ἐφεδρικῶς τεταγμένον, πλησιέστατον ὅμως καὶ τοῦτον εἰς τὴν γειτονικὴν κεντρικὴν Ἀσίαν διὰ τῶν Ἀρμενικῶν του συνόρων βυζαντινὸν κόσμον αἱ παλαιαὶ δημιουργικαὶ δυνάμεις, καὶ ἂν ἦσαν ἔτι ἀρκούντως ἰσχυραὶ, ἦσαν ὅμως καὶ αὐτὰ ὑπονομευμένα καὶ εἰς τὴν κρίσιμον τοῦλάχιστον στιγμὴν δὲν ἀπεδείχθησαν τελεσφόροι δι' οὗς λόγους τῆς φυσικῆς ἐννοεῖται πάλιν τῶν πραγμάτων τάξεως δὲν εἶναι δυνατόν ἐνταῦθα συντόμως νὰ λεχθῇ.

Οἱ Τοῦρκοι τὸναντίον ἦσαν ὅλοι ἐκ γενετῆς στρατιῶται, καὶ τίποτε ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον δὲν ἠδύνατο νὰ φανῇ, παρὰ ὅτι οἱ ἐνδοξοὶ καὶ πανέκλαμπροὶ Χαλιφαὶ τῆς Βαγδάτης μετεχειρίσθησαν καὶ αὐτοὺς ὡς μισθοφόρους τῶν εἰς τοὺς ἐναντίον τοῦ Βυζαντίου τετρακοσιετείς σχεδὸν πολέμους, ἀλλὰ καὶ πρὸς καταστολὴν συχνὰ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ πρωτεύουσῃ τῶν στάσεων ἤδη ἐπὶ τῶν Ἀββασιδῶν τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, οὔτινες ἐκ τῶν Τούρκων τούτων συνεκρότησαν τοὺς λεγεῶνας τῶν πραιτωριανῶν τῶν Ῥωμαϊκῆ ἱστορίας μᾶς παρέχει ἐντελῶς ὅμοιον παράδειγμα μὲ τὴν χρησιμοποίησιν Κελτῶν, Ἰβήρων καὶ τελευταῖον τῶν καταλυσάντων τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ἐν τῇ Δύσει Γερμανῶν μισθοφόρων. Ποῖα ὅμως θέλητρα ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς νομάδας τοῦ Τουρκεστάν ὁ ἀπολαυστικὸς οὗτος βίος εἰς τὰ πλούσια ἀνάκτορα τῶν θρυλικῶν Χαλιφῶν καὶ ποίας ἐλπίδας νὰ γεννήσῃ εἰς γεννημένους διὰ τὸν πόλεμον ἀνθρώπους δι' ὅλον τὸ μέλλον τῶν, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοηθῇ.

Οἱ Τοῦρκοι πολεμισταὶ τοῦ τότε καιροῦ ἤξειραν πρὸς τούτοις θιασιάσια νὰ μεταχειρισθῶν τὰς περιστάσεις ὅπως τοῖς ἐδίδοντο ἀπὸ τοὺς Ἀραβας—, ὅπως καλῶς ἐγνώρισαν πάντοτε καὶ οἱ πρόσφατοι καὶ θιαμασιώτερα ἀκόμη οἱ ἐντελῶς σημερινοὶ ἀπόγονοι αὐτῶν μετὰ καταπληκτικῆς ἐπιδεξιότητος ἅμα καὶ ἰταμότητος νὰ χρησιμοποιήσουν ἀπέναντι ὄλων τῶν ἰσχυρῶν αὐτῆς ταύτης τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης.

Καὶ τὸ πρῶτον βῆμα πὺν εἰς τὸν εὐτυχῆ τοῦτον δρόμον των ἔκαμαν ἦτο νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀπλῆν καὶ στοιχειώδη πολυθεῖαν των, ἀνάμικτον καὶ μὲ κάποιον βουδδισμόν καὶ νεστοριανισμόν, ἀσπαζόμενοι τὸν ἰσλαμισμόν, ὅστις καὶ ὡς ἐπικρατούσα θρησκεία ἐνὸς μεγάλου ἀσιατικοῦ κόσμου καὶ διὰ τὰ δόγματά του ἦτο ἡ μάλιστα συμφέρουσα εἰς αὐτοὺς πίστις. Ἦσαν στρατιῶται, καὶ ἡ θρησκεία αὐτῆ ἔδιδε εἰς τὰς χεῖράς των ἓνα ἰσχυρότατον πολεμικὸν ὄπλον. Οἱ Τοῦρκοι γίνονται τώρα ὅ,τι ποτε ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ Μωάμεθ. Ὁ ἱερὸς πόλεμος ἐκείνων ἀνανεώνεται τώρα δι' αὐτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης τοῦ προφήτου, τὴν ὁποίαν εἶχαν παραμελήσει οἱ ἐκτεθλυμένοι Ἀραβες Χαλιῖφαι τῆς Βαγδάτης καὶ δὲν ἐφύλαξαν διόλου οἱ αἰρετικοὶ Πέρσαι. Τὰ πρῶτά των λοιπὸν βήματα τοὺς ἔφεραν ἀμέσως πρὸς τὴν ἀνάληψιν τοῦ μεγάλου ἔργου, τῆς κυριαρχίας των εἰς τὴν ἐκπεσοῦσαν τῆς θέσεώς της Βαγδάτην καὶ εἰς τὴν ἀναξίαν Περσίαν—καὶ εἰς τὴν κατάκτησιν συνάμα τοῦ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των χριστιανικοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον οἱ πρῶτοι Χαλιῖφαι δὲν ἴσχυσαν νὰ ὑποτάξουν εἰς τὰ παντοῦ ἄλλου νικηφόρα των ὄπλα, εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ βυζαντινοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Πῶς συνέβησαν ὅμως εὐθὺς ἀκολούθως τὰ πράγματα δὲν εἶναι πλέον ἀνάγκη ν' ἀφηγηθῶμεν. Ἀρκεῖ ἀπλῆ ὑπόμνησις αὐτῶν.

Οἱ Τοῦρκοι πραιτωριανοὶ καὶ μισθοφόροι τῶν Ἀράβων δέχονται ἀλλεπάλληλα κύματα τῶν νομάδων ἀδελφῶν των ἀπὸ τὴν βορειανατολικὴν μεθόριον τοῦ Ἰράν. Εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην τὰ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα εἶχαν συμβῆ χίλια ἔτη πρῶτίτερα μὲ τοὺς Γερμανοὺς καταλύτας τῆς ρωμαϊκῆς

ἀρχῆς. Αἱ νέαι ἐκάστοτε ὄρδαί εισάγονται ἐννοεῖται ἀμέσως εἰς τὸν Ἰσλαμισμὸν, ὅστις ἐνομιμοποιεῖ τὴν μεγάλην τῶν ἀποστολῆν εἰς δύο μεγάλους κόσμους.

Μία ἐκ τῶν ὄρδων τούτων ἀναλαμβάνει μὲ περισσοτέραν ἐνεργητικότητα καὶ ἐπιτηδειότητα τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς. Αὐτοὶ εἶναι οἱ Σελδζοῦκοι Τοῦρκοι μὲ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Τυγρούλ. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Σελδζοῦκοι γίνονται οἱ Φράγκοι τῆς δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ὁ Τογρούλ ὁ Χλωδοβίκος αὐτῆς. Ὁ Σελδζοῦκ εἶνε ὁ ἐπώνυμος τῆς φυλῆς, καθὼς ὁ Μεροβαῖος ὑπῆρξεν ὁ ἐπώνυμος τῆς γενεᾶς τῶν Φράγκων βασιλέων.

Τὸ 1039 μία καταστρεπτικὴ ἦττα τοῦ Ἰρανικοῦ στρατοῦ ἔκρινε περὶ τῆς τύχης ὅλου τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου. Τὸν περαιτέρω παραλληλισμὸν πρὸς τὴν κατάρρευσιν τοῦ ρωμαϊκοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Γερμανῶν καθ' ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἀναπτύξεως εἰς τὸν δυτικὸν χριστιανικὸν καὶ τὸν ἀνατολικὸν Ἰσλαμικὸν δύναται καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος νὰ κάμῃ.

Ὁλον τὸ Ἰράν γίνεται σελδζουκικὸν καὶ τὸ στέμμα τῶν κυριαρχῶν αὐτοῦ θέτει ὁ Τογρούλ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Εἶναι φανερὰ πλέον, καθὼς καὶ πραγματικῶς τὸν ὑμνησεν ἡ Ἀσία εἰς τὴν ποιήσιν τῆς, ὁ διάδοχος τοῦ μεγάλου Κύρου τοῦ Ἀχαιμενίδου καὶ τοῦ μεγάλου Χοσρόη τοῦ Σασανίδου.

Τὴν 18 Δεκεμβρίου τοῦ 1055 εἰσῆλθεν ὁ Τογρούλ καὶ εἰς τὴν Βαγδάτην, ὡς ποτε ὁ Κύρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα τοῦ Ναβουχοδονόσορος.

Μετ' ὀλίγον σύζυγόν του λαμβάνει τὴν θυγατέρα τοῦ Χαλίφου—καὶ οὕτω πλέον, κατὰ τὸν μουσουλμανικὸν νόμον, γίνεται κληρονόμος τῆς ὑπὸ τοῦ κορανίου ἐπιβαλλομένης κατακτήσεως. Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀλλάχ καὶ τοῦ προφήτου αὐτοῦ Μωάμεθ ὁ Σελδζουκίδης Τογρούλ ἔχει νὰ βαδίσῃ πλέον εὐθὺ καὶ εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Ρωμανίας, τῆς ἑλληνικῆς δηλονότι ἀρχῆς τῶν Ρωμαίων Καισάρων.

Καὶ τὴν ἤρριξεν ἀμέσως ὀρμώμενος ἐκ τῆς Ἀρμενίας. Αὐτὸς ἀποθνήσκει κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμὴν. Ἄλλ' ὁ

ἀνεπιός καὶ διάδογός του ἸΑλπ - ἸΑρσλάν (ὁ μέγας λέων, 1063 - 1072) τὴν τελειώνει· διότι ἡ ἐν Μαναζγκέρδ τῆς ἸΑρμενίας καταστροφὴ τοῦ βυζαντινοῦ στρατοῦ τὸ 1071 καὶ ἡ αἰχμαλωσία τοῦ αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ Διογένοϋ εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους.

Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἤλλαξε μορφήν καὶ κατεύθυνσιν. Οἱ Ἕλληνες δὲ ἡμεῖς γνωρίζομεν ἐκ σκληροτάτης πείρας καλλίτερον παντὸς ἄλλου τὸ πῶς.

Ἔτσι ἐνεφανίσθησαν οἱ πρῶτοι Τοῦρκοι εἰς τὴν Ἀσίαν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

